

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3257/2021. (VI. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.X.10021/2020/8. számú részítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszát a Kúria Mfv.X.10021/2020/8. számú részítéletével szemben terjesztette elő, és kérte a kúriai ítélet, valamint az annak alapjául szolgáló Gyulai Törvényszék 9.Mf.25.360/2019/17. számú részítélete, illetve Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.M.305/2017/75. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó ezen túlmenően alkotmányjogi panaszát „az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján, a 26. § (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel” kiterjesztette a 2012. július 1-jétől hatályos 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 20. § (2)–(4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és *ex tunc* hatályú megsemmisítésére.
- [2] Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy mint főiskolai tanár közalkalmazotti jogviszonyának jogellenes megszüntetése, valamint túlmunkadíj, továbbá a közalkalmazotti jogviszonyával kapcsolatban keletkezett okiratok érvénytelenségének megállapítása iránt keresetet terjesztett elő munkáltatójával, az alperesi egyetemmel szemben. Az első fokon eljáró Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.M.305/2017/75. számú részítéletében a közalkalmazotti jogviszony megszüntetése, valamint a kollégiumi éjszakai felügyeletért járó juttatás tárgyában előterjesztett keresetet elutasította. Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Gyulai Törvényszék 9.Mf.25.360/2019/17. számú részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletét részben megváltoztatta (a korábbi közalkalmazotti jogviszony 2011. december 20-i megállapodással történő megszüntetésének jogkövetkezményei tárgyában az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és e körben a pert megszüntette). Ezt meghaladóan (a 2012. január 2-i megbízási szerződés és a 2012. április 1-i kinevezés semmisségének megállapítása, valamint a kollégiumi éjszakai felügyeletért járó juttatás tárgyában) az elsőfokú bíróság keresetet elutasító rendelkezését helybenhagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria Mfv.X.10021/2020/8. számú részítéletével a másodfokú részítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartotta.
- [3] Az indítványozó állítása szerint a támadott bírói döntések az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogát sértik. Általános jelleggel kifogásolta, hogy az ügyében hozott bírói döntések a bíróságok hibás jogértelmezésen, téves tényálláson alapultak. Az ítéletek szerinte egymásnak ellentmondanak, hibás, okszerűtlen és jogszerűtlen következtetéseket tartalmaznak. Állította, hogy a támadott ítéletek „[e]ljárási szintenként megfenyegetett bíróságvezető-perbíró szándékolt hibás jogértelmezésére, tudatosan, jogbeli,-ténybeli tévedésre épített eljárások” eredményeként születtek meg. Kifogásolta, hogy bizonyítási indítványainak a bíróságok nem adtak helyt, tanúk meghallgatásáról a bíróság nem értesítette, a meghallgatott tanúkhöz nem tudott kérdést intézni, a tanúk vallomása nem egyezett meg, az ellentmondó tanúvallomásoknak a bíróság nem tulajdonított jelentőséget. Minderre figyelemmel az indítványozó a tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem érvényesülését hiányolta általánosságban a bírói döntések kapcsán.
- [4] Az indítványozó állította továbbá, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését sértő módon „visszamenőleges hatályú jogalkalmazással megfosztották [...] az alapvető jogorvoslathoz való jogának gyakorlásától”, amikor a fellebbezése, felülvizsgálati kérelme elbírálására „a későbbi időbeli hatály miatt törvényesen nem is alkalmazható [...] Mt.-re alapított jogszabály-joggyakorlati-visszaható hatállyal került sor”. Az indítványozó ennek kapcsán kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok nem állapították meg a régi Mt. 74. § (1)–(2) bekezdésére is figyelemmel a főiskolai tanári közalkalmazotti jogviszonya megszüntetésének jogellenességét, s a munkáltatói jog

gyakorlására nem jogosulttól származó ezen intézkedést nem nyilvánították semmisnek. Ezzel összefüggésben az indítványozó az alkotmányjogi panaszát „az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján, a 26. § (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel” kiterjesztette az Mt. 20. § (2)–(4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésre, amit szerinte a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 74. § (2) bekezdése helyett alkalmaztak a bíróságok. Az indítványozó szerint „a kizárólagos munkáltatói jogkör (7) évvel későbbi, illetve időkorlát nélküli jóváhagyás és a jogosulatlanul eljárónak a kötelező törvényei előírásokba ütköző intézkedés (7) évvel későbbi, jogosulti nyilatkozatot mellőző jóváhagyhatóság” sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés jogállamiság elvéből levezetett visszaható hatály tilalmát.

- [5] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [6] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai döntéssel zárult perben felperes volt, számára a Kúria részítélete hátrányos döntésként értékelhető, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A természetes személy ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [7] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben benyújtott panaszában (a Kúria részítéletét 2020. szeptember 4-én elektronikus úton kézbesítették az indítványozó jogi képviselőjének, az indítványozó az alkotmányjogi panaszát 2020. szeptember 24-én terjesztette elő) rendes jogorvoslat nem támadható kúriai részítéletet támadta.
- [8] 2.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. Az indítványban megjelölt B) cikk (1) bekezdésére az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz [pl. 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [86]–[91]; 3041/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában a visszaható hatály tilalmának sérelmét állította a támadott bírói döntések kapcsán.
- [9] 2.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [10] Az indítványozó a támadott bírói döntésekkel kapcsolatban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állította, mert szerinte a támadott bírói döntések nem megfelelő jogértelmezésen, téves tényálláson alapulnak, egymásnak ellentmondanak, hibás, okszerűtlen és jogszerűtlen következtetéseket tartalmaznak, és kifogásolta a bíróság bizonyítási eljárását. Minderre figyelemmel az indítványozó a bírói döntések kapcsán általánosságban a tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem érvényesülését hiányolta.
- [11] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hivatkozik arra, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntések alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírói döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott [3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Az Alkotmánybíróság rámutatott már arra, hogy „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe”. „Önmagukban [...] a rendes

bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]” {Ld. először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]} Az Alaptörvénynek az indítványozó által felhívott XXVIII. cikk (1) bekezdése a jelen ügyben sem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.

- [12] Az indítványozó állította továbbá, hogy a támadott bírói döntések sértették a jogorvoslathoz való jogát, ezért azokat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközőnek tartotta. Az Alkotmánybíróság jogorvoslathoz való jog vonatkozásában állandó gyakorlattal rendelkezik, legutóbb a 3304/2020. (VII. 24.) AB határozatában rögzítette összefoglaló jelleggel: „Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében követelmény a más szervhez vagy ugyanazon szervezetten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítása {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}. [...] További követelményként határozta meg az Alkotmánybíróság a jogorvoslat ténylegességét, vagyis azt, hogy a jogorvoslati fórum képes legyen a jogsérelem orvoslására, amelynek értelmében egyrészt követelmény, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevételét ne gátolják jogszabályi előírások, másrészt, hogy milyen a jogorvoslat terjedelme, azaz teljeskörűsége, illetve korlátozottsága {2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [35], [37]; 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]}.” (Indokolás [38]–[39]) A jelen ügy kapcsán nem merült fel, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében a magasabb fórumhoz fordulás lehetősége ne lett volna biztosított, illetve a jogorvoslat korlátozott lett volna. Felülvizsgálati kérelem alapján, a vonatkozó eljárási szabályok szerint járt el a Kúria, a felülvizsgálati eljárást lezáró részítéletével indokolt döntést hozott. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás sem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.
- [13] Az indítványozó állította továbbá, hogy az eljáró bíróságok az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, a visszamenőleges hatály tilalmába ütköző módon az Mt. 20. § (2)–(4) bekezdését alkalmazták az ügyében, és nem a régi Mt. 74. § (2) bekezdését, s ezáltal indokolatlan sérelmet okoztak számára. Szerinte az eljáró bíróságoknak a régi Mt. alapján meg kellett volna állapítaniuk jogviszonya megszüntetésének semmisségét. Ennek kapcsán az indítványozó az alkotmányjogi panaszát „az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján, a 26. § (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel” kiterjesztette az Mt. 20. § (2)–(4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésre. Az indítványozó állításától eltérően ugyanakkor a támadott bírói döntésekből megállapítható, hogy a bíróságok indokoltan alkalmazták az Mt. és a régi Mt. szabályait az ügyében. Az eljáró bíróságok rögzítették, hogy az indítványozó a 2017. március 17-én érkezett beadványában módosította a keresetét úgy, hogy a 2011. december 20-i megállapodás semmisségére (jogellenességére) alapítottan 8 havi felmentési időre járó juttatás megfizetésére is kérte kötelezni az alperes munkáltatót. Az indítványozó 2017. március 17-én előterjesztett keresete így a semmisség jogkövetkezményeinek megállapítása tárgyában elkésztettek minősült. Erre hivatkozva szüntette meg e vonatkozásban a másodfokú bíróság a pert, s helyezte hatályon kívül e részében az elsőfokú bíróság ítéletét, a Kúria pedig hatályában fenntartotta a másodfokú ítéletet. Kizárólag az indítványozó újabb, 2012. május 1-jei hatállyal kapott közalkalmazotti kinevezése kapcsán, e jogviszonynak az indítványozó és az alperesi munkáltató 2014. augusztus 31-i közös megegyezéssel történő megszüntetését érintően alkalmazták az eljáró bíróságok az Mt. rendelkezéseit, amikor már az Mt. volt hatályban.
- [14] Az indítványozó állításától eltérően tehát az eljáró bíróságok nem fűztek az Mt. 20. § (2)–(4) bekezdéséhez olyan jogértelmezést, mely az indítványozó számára az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, a visszamenőleges hatály tilalmába ütköző sérelmet okozott volna, s maguk az Mt.-nek e rendelkezései sem okozhattak a 2014. augusztus 31-i megállapodás összefüggésében ilyen sérelmet a számára. Ezért az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét indítvány alapján az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás sem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.

- [15] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. június 1.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1622/2020.

